

Να δοθούν με νόμο τα Δώρα σε δημοσίους υπαλλήλους-συνταξιούχους

**Την ερχόμενη Παρασκευή (6-6-2025)
η νέα πιλοτική δίκη ενώπιον του ΣΤΕ**

**Τα τρία κόμματα των Μνημονίων που κατήργησαν τα Δώρα
να ηγηθούν νομοθετικής πρωτοβουλίας για τη μόνιμη επαναφορά τους!**

I. Η ενσωμάτωση της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2022/2041 με τον ν. 5163/2024 άνοιξε τον δρόμο για νέα πιλοτική δίκη

Με τον ν. 5163/2024 (ΦΕΚ Α 199) ενσωματώθηκε στο εθνικό μας δίκαιο η υπ' αριθ. 2022/2041 Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Οκτωβρίου 2022 «Για επαρκείς κατώτατους μισθούς στην Ευρωπαϊκή Ένωση». Η ένταξη όμως τής πολύ σημαντικής αυτής Οδηγίας στο εσωτερικό Δίκαιο συντελέστηκε κατά νόθο και ψευδεπίγραφο τρόπο. Ενώ ο ν. 5163/2024 εξομοιώνει τον κατώτατο μισθό τού ιδιωτικού τομέα με τον αντίστοιχο εισαγωγικό τού δημοσίου, συνεχίζει να αποκλείει για άλλη μια φορά τους υπαλλήλους τού δημόσιου τομέα, τους ενστόλους όλων των κλάδων, καθώς και δημοσίους λειτουργούς, από τη χορήγηση του 13^{ου} και 14^{ου} μισθού (Δώρα). Για πρώτη φορά μετά τη Μεταπολίτευση διαιωνίζεται μια τόσο μεγάλη ανισότητα εις βάρος των δημοσίων υπαλλήλων!

Μια πολύ σημαντική δικαστική πρωτοβουλία έλαβε γι' αυτό η Ανώτατη Διοίκηση Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων (ΑΔΕΔΥ) ζητώντας από το Συμβούλιο Επικρατείας να διεξαχθεί ενώπιόν Του νέα πιλοτική δίκη με βάση το άρθρο 1 ν. 3900/2010 για την επαναφορά του 13^{ου} και 14^{ου} μισθού στους δημοσίους υπαλλήλους. Είχε προηγηθεί η Ένωση Δικαστών και Εισαγγελέων που με Δελτίο Τύπου στις 27-9-2024 είχε ζητήσει τη νομοθέτηση της επαναφοράς των Δώρων-Επιδομάτων σε ολόκληρο το δημόσιο τομέα.

Η ΑΔΕΔΥ προέβαλε το ανωτέρω αίτημα ως παρεμβαίνουσα υπέρ της αγωγής που άσκησε δημόσιος υπάλληλος-μέλος της ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών αιτούμενος την επαναχορήγηση των Δώρων

Χριστουγέννων-Πάσχα και Επιδόματος Αδείας σε μόνιμη βάση, καθώς και την επιδίκαση αναδρομικών ποσών Δώρων της τελευταίας διετίας.

Πιο συγκεκριμένα με την αγωγή αυτή «*τίθεται το ζήτημα του κατά πόσον παρίσταται σύμφωνη προς το Σύνταγμα, την Οδηγία 2041/2022/ΕΕ και το άρθρο 31 ΧΘΔ της Ένωσης αφ'ενός μεν η παράλειψη του κοινού νομοθέτη να επαναθεσμοθετήσει τα επιδόματα εορτών και αδείας στους εργαζομένους του Δημοσίου, στο ύψος που όριζε το άρθρο 9 ν. 3205/2003, αφ'ετέρου η διατήρηση της καταργητικής ρύθμισης του ν. 4093/2012, δώδεκα έτη μετά την ψήφισή της.*».

Επίσης, στην αίτησή της για διεξαγωγή πρότυπης δίκης κατ'άρθρο 1 του ν. 3900/2010, η ΑΔΕΔΥ αναφέρει, μεταξύ των άλλων, ότι: «*Η παράλειψη του κοινού νομοθέτη να προβεί σε επαναφορά των επιδομάτων εορτών και αδείας στο Δημόσιο και δη στο ύψος που όριζε το άρθρο 9 ν.3205/2003, μέσω νομοθετικής ρύθμισης στους επιμέρους νόμους που ψηφίστηκαν από το 2015 και εντεύθεν, αποτελεί παράλειψη νομοθέτησης που αντίκειται σε κανόνες υπέρτερης τυπικής ισχύος και συγκεκριμένα στην συνταγματική αρχή της ισότητας στην κατανομή των δημοσίων βαρών (άρθρα 4 παρ.1 και 5 Συντ.) στην κρατική υποχρέωση για τη διασφάλιση των κοινωνικών δικαιωμάτων και του κοινωνικού κράτους δικαίου (άρθρο 25 παρ.1 εδ.α΄ Συντ.), στην αρχή της αναλογικότητας (άρθρο 25 παρ.1 εδ.δ΄ Συντ.), στην ισότιμη εκπλήρωση του χρέους της κοινωνικής και εθνικής αλληλεγγύης (άρθρο 25 παρ.4 Συντ.), στο σεβασμό της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας (άρθρο 2 Συντ.), και στο άρθρο 103 παρ.1 εδ.α΄ Συντ. που ορίζει ότι οι δημόσιοι υπάλληλοι αποτελούν εκτελεστές της θέλησης του Κράτους.*».

Με τη σχετική αγωγή, επίσης, τίθεται το ζήτημα της εξίσωσης των κατωτάτων μισθών των εργαζομένων στα κράτη-μέλη της ΕΕ από την Οδηγία 2041/2022/ΕΕ, αδιακρίτως αν ανήκουν στο δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα, με αναγωγή σε κοινά, καθολικά και αντικειμενικά κριτήρια, της επεκτατικής εφαρμογής της αρχής της ισότητας έτσι ώστε να ισχύσουν και στους εργαζόμενους του Δημοσίου οι ευνοϊκές ρυθμίσεις των άρθρων 136 και 213 Π.Δ. 80/2022 (Κώδικας Ατομικού Εργατικού Δικαίου) που ισχύουν στους εργαζομένους τού ιδιωτικού τομέα, ήτοι η καταβολή:

- Δώρου Χριστουγέννων ίσου με τον μηνιαίο βασικό μισθό,
- Δώρου Πάσχα ίσου με το ήμισυ του μηνιαίου βασικού μισθού και
- Επιδόματος Αδείας ίσου με το ήμισυ του μηνιαίου βασικού μισθού.

Η νέα πιλοτική δίκη τελικά ορίστηκε να εκδικασθεί ενώπιον της Ολομέλειας του ΣΤΕ την προσεχή Παρασκευή (6-6-2025). Ως γνωστόν, η πρώτη πιλοτική δίκη (που επίσης είχε διεξαχθεί με πρωτοβουλία της ΑΔΕΔΥ) κατέληξε στην υπ' αριθ. 1307/2019 απόφαση ΟΛΣΤΕ που, με Πρόεδρο τότε την Αικ.Σακελλαροπούλου, έβαλε «ταφόπλακα» στην περαιτέρω διεκδίκησή τους θεωρώντας δυστυχώς συνταγματική την περικοπή τους.

II. Η «τρίοικα» («θεσμοί») πάντα πίεζαν τις κυβερνήσεις των Μνημονίων για την κατάργηση των Δώρων

Η κατάργηση των Δώρων έγινε τελικά από την κυβέρνηση Σαμαρά-Βενιζέλου από 1-1-2013 (επί υπουργίας Στουρνάρα-Βρούτση)

Η «τρίοικα» (μετέπειτα «θεσμοί») ήδη από το α' Μνημόνιο (ν. 3845/2010) είχε θέσει πιεστικά το ζήτημα της κατάργησης των Δώρων σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα. Τελικά κατάφερε και επέβαλε την κατάργησή τους στον δημόσιο τομέα και τους συνταξιούχους με το β' Μνημόνιο (ν. 4336/2012).

Με το άρθρο πρώτο παρ. α υποπαρ.Β.4 του ν. 4093/2012 (ΦΕΚ Α 222) ο υπουργός Εργασίας-Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Πρόνοιας κ.Ιωάννης Βρούτσης εισηγήθηκε (και η τότε κυβέρνηση Σαμαρά-Βενιζέλου ψήφισε) την ολοσχερή κατάργηση από 1-1-2013 των τριών Δώρων-Επιδομάτων (Χριστουγέννων, Πάσχα και Αδείας) ΣΕ ΟΛΟΥΣ τους συνταξιούχους και δημοσίους υπαλλήλους.

Το συνολικό ύψος των τριών Δώρων-Επιδομάτων που ελάμβαναν οι συνταξιούχοι όταν καταργήθηκαν, ήταν ύψους 800 ευρώ κατ'έτος (400, 200 και 200 ευρώ, αντίστοιχα), αφού η 13^η και 14^η σύνταξη είχαν ήδη περιοριστεί από την κυβέρνηση Γ. Α. Παπανδρέου το 2010 με το άρθρο μόνο του πρωτομνημονιακού νόμου 3847/2010 (ΦΕΚ Α 67/11-5-2010).

Η διάταξη του ν. 4093/2012 για την κατάργηση των Δώρων των συνταξιούχων, όπως ψηφίστηκε και ίσχυσε μετά την 1-1-2013, ανέφερε επί λέξει (άρθρο πρώτο παρ. α υποπαρ.Β.4) τα εξής: *«Τα επιδόματα εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα καθώς και το επίδομα αδείας που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 2592/1998 (Α' 57) και του άρθρου μόνου του ν. 3847/2010 (Α' 67) καταργούνται».*

Με τον ίδιο νόμο (άρθρο πρώτο παρ. α υποπαρ.Γ) καταργήθηκαν από 1-1-2013 και τα Δώρα-Επιδόματα των δημοσίων υπαλλήλων, που επίσης είχαν

περιοριστεί με το πρώτο Μνημόνιο στα 1.000 ευρώ ανά έτος (500, 250 και 250 αντίστοιχα).

Η ρύθμιση αυτή για τους δημοσίους υπαλλήλους ανέφερε επί λέξει τα εξής: «*Τα επιδόματα εορτών Χριστουγέννων, Πάσχα και αδειάς, που προβλέπονται από οποιαδήποτε γενική ή ειδική διάταξη, ή ρήτρα ή όρο συλλογικής σύμβασης εργασίας, διαιτητική απόφαση ή με ατομική σύμβαση εργασίας ή συμφωνία, για λειτουργούς, υπαλλήλους και μισθωτούς του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ., Ν.Π.Ι.Δ., και Ο.Τ.Α., καθώς και για τα μόνιμα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων και αντίστοιχους της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού και Λιμενικού Σώματος, καταργούνται από 1.1.2013.*».

Οι συνολικές απώλειες από την κατάργηση των Δώρων των δημοσίων υπαλλήλων και συνταξιούχων ανέρχονται στα 50 δις και πλέον για την περίοδο 2013-2024.

III. Η Δικαιοσύνη αντίθετη μέχρι σήμερα στην επαναχορήγηση των Δώρων στους δημοσίους υπαλλήλους

«Ταφόπλακα» στα Δώρα με την 1307/2019 απόφαση ΟΛΣΤΕ

Το πρωτοφανές σκεπτικό Σακελλαροπούλου: «Οι δημόσιοι υπάλληλοι μπορούν να ζήσουν αξιοπρεπώς και χωρίς τα Δώρα»!

Όπως είναι γνωστό, τα Ανώτατα Δικαστήρια τής χώρας νομιμοποίησαν τις μνημονιακές περικοπές των συντάξεων, καθώς και την κατάργηση της 13ης και 14ης σύνταξης για όλους τους συνταξιούχους και του 13ου και 14ου μισθού για τους εν ενεργεία δημοσίους υπαλλήλους.

Με δέκα (10) αποφάσεις που δημοσιεύθηκαν στις 16-7-2019 (υπ' αριθ. 1307-1316/2019), η Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας (Πρόεδρος Αικ. Σακελλαροπούλου) αποφάνθηκε αμετάκλητα ότι οι εν ενεργεία δημόσιοι υπάλληλοι όλων των κατηγοριών ΔΕΝ δικαιούνται να λαμβάνουν Δώρο Χριστουγέννων, Δώρο Πάσχα και Επίδομα Αδειάς!!

Στην ουσία, οι αποφάσεις αυτές της Ολομέλειας του ΣΤΕ ανέτρεψαν ισάριθμες (υπ' αριθ. 2626-2635/2018) αποφάσεις που είχε εκδώσει το ΣΤ' Τμήμα του (Πρόεδρος κα Μ.Καραμανώφ), οι οποίες είχαν κρίνει ότι οι περικοπές των Δώρων-επιδομάτων των δημοσίων υπαλλήλων αντίκεινται στα άρθρα 25 και 4 του Συντάγματος και στις απορρέουσες από αυτά αρχές τής ισότητας και της αναλογικότητας.

Ανατρέποντας το σκεπτικό αυτό η Ολομέλεια του ΣΤΕ, και προτάσσοντας αυστηρώς δημοσιονομικά κριτήρια, κατέληξε ότι τα Δώρα-Επιδόματα, που για δεκαετίες ελάμβαναν οι εν ενεργεία μόνιμοι δημόσιοι υπάλληλοι και στήριζαν τόσο το πενιχρό εισόδημά τους όσο και τις τοπικές κοινωνίες, δεν πρέπει εφεξής να καταβάλλονται!

Έτσι, ενώ το πολιτικό προσωπικό της χώρας πανηγύρισε και πανηγυρίζει ακόμη σε διάφορους τόνους, εμπαίζοντας τον πολύπαθο λαό μας, ότι δήθεν από τον Αύγουστο του 2018 έχουμε εξέλθει από τα Μνημόνια, με τις υπ' αριθ. 1307-1316/2019 αποφάσεις της η Ολομέλεια του ΣΤΕ έστειλε μήνυμα ότι οι μνημονιακές πολιτικές που κατήργησαν ή περιόρισαν κοινωνικά δικαιώματα και κατακτήσεις ενός ολόκληρου αιώνα, θα συνεχίσουν να ισχύουν!

Η πλειοψηφία των Δικαστών του Ανωτάτου Ακυρωτικού δέχθηκε δυστυχώς την επιχειρηματολογία για το δημοσιονομικό κόστος. Το σκεπτικό όλων των αποφάσεων των τριών Ανωτάτων Δικαστηρίων που έκριναν συνταγματική την κατάργηση των Δώρων για δημοσίους υπαλλήλους και συνταξιούχους είναι δύσκολα αναστρέψιμο.

Οι περισσότερες εξ αυτών έχουν άλλωστε εκδοθεί μετά την «έξοδο της χώρας από τα Μνημόνια» όπως υποστηρίζουν και οι βασικοί εκπρόσωποι των μνημονιακών κομμάτων. Κυρίως δύσκολα μπορεί να ανατραπεί η υπ' αριθ. 1307/2019 απόφαση ΟλΣΤΕ, που με Πρόεδρο την κα Σακελλαροπούλου, έχει την πιο σκληρή θεσμικά και δικαστικά επιχειρηματολογία κατά της επαναχορήγησης των Δώρων στους δημοσίους υπαλλήλους.

Είναι σημαντικό το εγχείρημα της ΑΔΕΔΥ που προκάλεσε τη νέα πιλοτική δίκη για τα Δώρα αλλά ταυτόχρονα παράτολμο και ριψοκίνδυνο αφού ενέχει μεγάλο ρίσκο γι' αυτήν, όλες τις δημοσιοϋπαλληλικές οργανώσεις καθώς και τους νομικούς, στην διόλου απίθανη περίπτωση που η Ολομέλεια του ΣΤΕ επαναλάβει το απαράδεκτο σκεπτικό της απόφασης Σακελλαροπούλου (1307/2019) ότι: *«Οι αποδοχές των δημοσίων υπαλλήλων, ακόμη και μετά την κατάργηση των επίμαχων επιδομάτων, εξασφαλίζουν αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης τόσο σε σχέση με όσους διαβιών στα όρια της φτώχειας όσο και με όσους απασχολούνται στον ιδιωτικό τομέα με τον κατώτατο βασικό μισθό και ημερομίσθιο».*

IV. Να ληφθεί ΑΜΕΣΑ πολιτική απόφαση για τη μόνιμη επαναφορά των Δώρων σε δημοσίους υπαλλήλους-συνταξιούχους

Τα κόμματα του μνημονιακού τόξου (ΝΔ, ΣΥΡΙΖΑ, ΠΑΣΟΚ) που κατήργησαν τα Δώρα, πρέπει να τα επαναφέρουν με νόμο, αναδρομικά και σε μόνιμη βάση

Επειδή, κατά την άποψή μας και έχοντας υπόψη ότι τα Ανώτατα Δικαστήρια, ακόμη και σήμερα, συνεχίζουν να εφαρμόζουν σχολαστικά τα Μνημόνια και τους νόμους για τον δημοσιονομικό και «συνταξιοδοτικό κόφτη» (άρθρο 11.2 ν. 3863/2010, σελ. 699 ν. 4046/2012, σελ. 1100 ν. 4472/2014, άρθρο 14.3α ν. 4387/2016, άρθρο 25.5 ν. 4670/2020), επιβάλλεται άμεσα μια γενναία πολιτική απόφαση για την επαναθέσμιση των Δώρων-Επιδομάτων τόσο για τους δημοσίους υπαλλήλους όσο και για τους συνταξιούχους. Την πρωτοβουλία αυτή πρέπει να λάβουν οι ηγεσίες των κομμάτων του μνημονιακού τόξου (ΝΔ, ΣΥΡΙΖΑ, ΠΑΣΟΚ) που αποφάσισαν την κατάργησή τους αλλά και επέμειναν σθεναρά, ακόμη και ενώπιον των Ανωτάτων Δικαστηρίων τα τελευταία χρόνια, στην οριστική κατάργηση ενός από τους σημαντικότερους θεσμούς τού νεώτερου Ελληνικού Κοινωνικού Κράτους προβάλλοντας κυρίως δημοσιονομικούς λόγους.

Το αίτημα αυτό προς την κυβέρνηση πρέπει να στηρίξουν όλοι: πολιτικά κόμματα, συνδικαλιστικές οργανώσεις, κοινωνικοί και επιστημονικοί φορείς, συνταξιούχοι και εργαζόμενοι, ολόκληρη η ελληνική κοινωνία.

Αλέξης Π. Μητρόπουλος
Καθηγητής ΕΚΠΑ-Πρόεδρος ΕΝΥΠΕΚΚ